YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
31 päivänä maaliskuuta 1982 *

Asiassa 75/81,

jonka Belgian Cour de cassationin toinen jaosto on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Joseph Henri Thomas Blesgen, hotellinomistaja, kotipaikka Bevercé, rue Mont 1, syytetty, avustajanaan asianajaja Jean Materne, Liège, Cour d'appel de Liègen rikosasiain osaston (chambre correctionnelle) 4.11.1980 tekemään päätökseen kassaatiomenettelyssä muutosta hakenut asianosainen,

vastaan

Belgian valtio, asiamiehenään valtiovarainministeri, Bryssel, rue de la Loi 14, edustajanaan Liègen ja Luxemburgin alueen tulli- ja veroasioiden johtaja, Liège, rue Louvrex 43, syytettä ajava asianosainen, edustajanaan asianajaja Antoine de Bruyn, Cour de cassation,

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan tulkinnasta, ottaen huomioon Belgian kansallisen lainsäädännön, jossa kielletään alkoholipitoisuudeltaan 22° ylittävien väkijuomien säilyttäminen ja kulutus kaikissa sellaisissa tiloissa, joihin yleisöllä on pääsy, sekä niihin yhteydessä olevissa asunnoissa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti J. Mertens de Wilmars, jaostojen puheenjohtajat G. Bosco, A. Touffait ja O. Due sekä tuomarit P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros ja F. Grévisse,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: G. Reischl,
kirjaaja: P. Heim,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Belgian Cour de cassation on esittänyt 18.3.1981 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.4.1981, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä ETY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan tulkinnasta, voidakseen arvioida 29.8.1919 annetun alkoholin sääntelyä koskevan Belgian lain tiettyjen säännösten yhteensoveltuvuutta yhteisön oikeuden kanssa.

2 Kysymykset on esitetty Belgian viranomaisten sellaista ravintoloitsijaa vastaan nostamien rikossyytteiden yhteydessä, jota syytetään anniskelupaikalla nautittavien juomien vähittäismyyjänä sellaisten väkijuomien, joiden alkoholipitoisuus 15 °C:n lämpötilassa määritettynä on suurempi kuin 22°, säilyttämisestä ja myymisestä yrityksessään edellä mainitun lain 1, 2 ja 14 §:n vastaisesti.

3 Syytetty on väittänyt sekä Cour de cassationissa että yhteisöjen tuomioistuimessa, että vaikka 29.8.1919 annetun lain 1 ja 2 §:ää sovelletaan erotuksetta kotimaisiin tuotteisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin, nämä säännökset ovat ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan vastaisia alkoholijuomien tuonnin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä. Näitä toimenpiteitä ei myöskään voida perustella minkään perustamissopimuksen 36 artiklassa luetellun syyn nojalla, eikä varsinkaan ihmisten terveyden ja elämän suojelemisella, koska niille ei tässä suhteessa ole ehdotonta ja välitöntä tarvetta, joka voitaisiin sellaisenaan hyväksyä koko yhteisössä.

4 Belgian Cour de cassation on katsonut, että asiaan liittyy yhteisön oikeuden tulkintaongelmia, ja siksi se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1. "Onko Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 30 artiklaan sisältyvä 'tuonnin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden' käsite tulkittava siten, että kyseisen määräyksen kielto koskee:

a) lainsäädäntötoimia, joilla kielletään anniskelupaikalla nautittavien väkevien alkoholijuomien (eli juomien, joiden alkoholipitoisuus 15 °C:n lämpötilassa määritettynä on suurempi kuin 22°) kulutus, myynti tai tarjoaminen, myös maksuton, kaikissa sellaisissa tiloissa, joihin yleisöllä on pääsy, erityisesti anniskelupaikoissa, hotelleissa, ravintoloissa, huvittelupaikoissa, kaupoissa, myyntikojuissa, laivoilla, junissa, raitiovaunuissa, asemilla, työpajoissa tai rakennustyömailla sekä yleisillä teillä, myös silloin kun kyseistä kieltoa sovelletaan erotuksetta kotimaisiin tuotteisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin eikä sillä pyritä suojelemaan kotimaista tuotantoa?

b) lainsäädäntötoimia, joilla kielletään anniskelupaikalla nautittavien juomien myyjiä säilyttämästä, määrästä riippumatta, väkeviä alkoholijuomia (kuten edellä on määritelty) kaikissa sellaisissa tiloissa, joihin kuluttajilla on pääsy, ja yrityksen muissa osissa sekä niihin yhteydessä olevassa asunnossa, myös silloin kun kyseistä kieltoa sovelletaan erotuksetta kotimaisiin tuotteisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin eikä sillä pyritä suojelemaan kotimaista tuotantoa?"

2. Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, "voidaanko Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 36 artiklan toimenpiteitä 'jotka ovat perusteltuja – – ihmisten – – terveyden ja elämän suojelemiseksi' koskeva käsite tulkita siten, että esillä olevassa asiassa ensimmäisen kysymyksen a ja b kohdassa mainittujen kaltaisia toimenpiteitä voidaan tai täytyy pitää perusteltuina edellä tämän päätöksen päätösosassa esitetyin perustein?"

Ensimmäinen kysymys

5 Ensimmäisessä kysymyksessä pyydetään ratkaisemaan, tarkoittaako määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden käsite, sellaisena kuin se ilmaistaan ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa, myös toimenpiteitä, joilla kielletään alkoholipitoisuudeltaan 22° ylittävien alkoholijuomien kuluttaminen maksua vastaan tai ilmaiseksi (ensimmäisen kysymyksen a kohta) ja säilyttäminen (b kohta) kaikissa sellaisissa tiloissa, joihin kuluttajilla on pääsy, yrityksen muissa osissa ja niihin rajoittuvassa asunnossa, myös silloin kun kyseistä kieltoa sovelletaan erotuksetta kotimaisiin tuotteisiin ja

maahan tuotuihin tuotteisiin eikä sillä pyritä suojelemaan kotimaista tuotantoa.

6 Belgian hallituksen mukaan kyseinen laki ei kuulu ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan kiellon piiriin sen vuoksi, että sillä ei rajoiteta yhteisön sisäistä kauppaa, koska sillä ei syrjitä maahan tuotuja tuotteita kotimaisiin tuotteisiin verrattuna. Edellä mainitun 29.8.1919 annetulla lailla pyritään yleiseen tavoitteeseen, ja sillä kamppaillaan alkoholismia vastaan. Belgian hallitus korostaa, että tiettyjen alkoholijuomien säilyttämistä ja anniskelupaikalla nauttimista tiloissa, joihin yleisöllä on pääsy, koskevalla kiellolla pyritään ehkäisemään alkoholin väärinkäyttöä ja sen leviämistä ja erityisesti suojelemaan nuorisoa alkoholin haitallisilta vaikutuksilta sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Kielto on siten perusteltu sosiaalipoliittinen valinta, joka on perustamissopimuksen tavoitteena olevien yleisen edun mukaisten päämäärien mukainen. Asiaa koskevan yhteisön säännöstön puuttumisen vuoksi kansalliset toimet ovat Belgian hallituksen mukaan perusteltuja, koska niitä voidaan pitää välttämättöminä pakottavien vaatimusten täyttämiseksi, joilla joka tapauksessa on etusija tavaroiden vapaan liikkuvuudesta johtuviin vaatimuksiin nähden.

7 ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaan tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välisessä kaupassa. Tästä seuraa, että kaikkia kansallisia toimia, joilla tosiasiallisesti tai mahdollisesti voidaan rajoittaa suoraan tai välillisesti yhteisön sisäistä kauppaa, on pidettävä määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa 152/78, komissio vastaan Ranskan tasavalta, 10.7.1980 antamassaan tuomiossa (Kok. 1980, s. 2299), tuotteiden markkinoimista koskeva lainsäädäntö voi tilanteen mukaan vaikuttaa muiden jäsenvaltioiden tuotteiden tuontimahdollisuuksiin ja siten kuulua perustamissopimuksen 30 artiklan kiellon piiriin, vaikka se ei välittömästi koske tuontimenettelyä.

8 Sellaisten vaikutuksiltaan tuonnin määrällistä rajoittamista vastaavien toimenpiteiden poistamisesta, jotka eivät kuulu muiden ETY:n perustamissopimuksen nojalla annettujen säännösten soveltamisalaan 22 päivänä joulukuuta 1969 annetun komission direktiivin 70/50/ETY (EYVL N:o L 13, 19.1.1970, s. 29) 3 artiklan mukaan perustamissopimuksen 30 artiklan kiellon piiriin kuuluvat lisäksi tuotteiden markkinoimista koskevat kansalliset toimenpiteet, vaikka niitä sovellettaisiin erotuksetta kotimaisiin tuotteisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin, jos näillä toimenpiteillä rajoitetaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta enemmän kuin varsinaisella kaupan sääntelyllä.

9 Näin ei kuitenkaan ole silloin, kun kyseessä on säännös, joka koskee ainoastaan väkevien alkoholijuomien myyntiä anniskelupaikalla kulutettaviksi tiloissa, joihin yleisöllä on pääsy, ja joka ei koske samojen juomien muita markkinoinnin muotoja. Lisäksi on huomattava, että kyseisten alkoholijuomien myynnille asetettujen rajoitusten vaikutuksena ei ole se, että alkoholijuomia kohdeltaisiin eri tavoin niiden luonteen tai alkuperän perusteella. Tällaisella lainsäädäntötoimella ei siten tosiasiallisesti ole yhteyttä tuotteiden tuontiin, ja tämän vuoksi se ei ole omiaan rajoittamaan jäsenvaltioiden välistä kauppaa.

10 Samat huomiot koskevat myös kieltoa säilyttää riidanalaisia juomia yleisötiloihin rajoittuvissa tiloissa. Koska mainittu säännös täydentää anniskelupaikalla nauttimista koskevaa kieltoa, se ei voi vaikuttaa rajoittavasti muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden tuontiin.

11 Ensimmäiseen kysymykseen on siten vastattava, että ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklaan sisältyvän vaikutukseltaan tuonnin määrällisiä rajoituksia vastaavien toimenpiteiden käsite on ymmärrettävä siten, että tähän määräykseen sisältyvän kiellon soveltamisalaan ei kuulu sellainen kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin erotuksetta sovellettava kansallinen toimenpide, jolla kielletään alkoholipitoisuudeltaan tietyn vahvuisten anniskelupaikalla nautittavien alkoholijuomien kulutus, myynti tai tarjoaminen, vaikka se olisi maksutonta, kaikissa yleisötiloissa sekä tällaisten juomien säilyttäminen tiloissa, joihin kuluttajilla on pääsy, ja liikkeen muissa osissa sekä niihin yhteydessä olevassa asunnossa, sikäli kuin viimeksi mainitulla kiellolla täydennetään anniskelupaikalla nauttimista koskevaa kieltoa.

Toinen kysymys

12 Toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata, koska se esitettiin ainoastaan sen tapauksen varalta, että vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä.

Oikeudenkäyntikulut

13 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian kuningaskunnan, Ranskan tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklaan sisältyvän vaikutukseltaan tuonnin määrällisiä rajoituksia vastaavien toimenpiteiden käsite on ymmärrettävä siten, että tähän määräykseen sisältyvän kiellon soveltamisalaan ei kuulu sellainen kotimaisiin ja maahan tuotuihin tuotteisiin erotuksetta sovellettava kansallinen toimenpide, jolla kielletään alkoholipitoisuudeltaan tietyn vahvuisten anniskelupaikalla nautittavien alkoholijuomien kulutus, myynti tai tarjoaminen, vaikka se olisi maksutonta, kaikissa yleisötiloissa sekä tällaisten juomien säilyttäminen tiloissa, joihin kuluttajilla on pääsy, ja liikkeen muissa osissa sekä niihin yhteydessä olevassa asunnossa, sikäli kuin viimeksi mainitulla kiellolla täydennetään anniskelupaikalla nauttimista koskevaa kieltoa.

Mertens de Wilmars Bosco Touffait

Due Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe

Koopmans Everling Chloros Grévisse

Julistettiin Luxemburgissa 31 päivänä maaliskuuta 1982.

kirjaajan puolesta
J. A. Pompe
apulaiskirjaaja

J. Mertens de Wilmars
presidentti